

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
12.7.2017
Taltionumero
3515
Diaarinumero
3492/2/16

1 (6)

Asia Vammaispalvelua koskeva valitus

Valittaja A

Päätös, jota valitus koskee

Vaasan hallinto-oikeus 5.10.2016 nro 16/0500/3

Asian aikaisempi käsittely

A on pyytänyt, että hänelle myönnetty vammaispalvelulain mukainen palveluasuminen järjestetään omaan kotiin henkilökohtaisten avustajien ja kotihoidon avulla.

Vaasan sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöjaoston alainen viranhaltija on 1.9.2015 hylännyt A:n hakemuksen.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöjaosto on päätöksellään 10.11.2015 (§ 128) pysyttänyt viranhaltijan päätöksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Vaasan hallinto-oikeus on hylännyt A:n sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöjaoston päätöksestä tekemän valituksen.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) 3 §:n 1 momentin mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että vammaisille tarkoitetut palvelut ja tukitoimet järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Saman pykälän 2 momentin mukaan tämän lain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestettäessä on otettava huomioon asiakkaan yksilöllinen avun tarve.

Saman lain 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen, päivätoimintaa, henkilökohtaista apua sekä palveluasuminen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun asetuksen 10 §:n 1 momentin mukaan palveluasumiseen kuuluvat asunto sekä asumiseen liittyvät palvelut, jotka ovat välttämättömiä asukkaalle jokapäiväiselle suoriutumiselle.

Saman pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettuja palveluja voivat olla avustaminen asumiseen liittyvissä toiminnoissa kuten liikkumisessa, pukeutumisessa, henkilökohtaisessa hygieniassa, ruokataloudessa ja asunnon siivouksessa sekä ne palvelut, joita tarvitaan asukkaan terveyden, kuntoutuksen ja viihtyvyyden edistämiseksi.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 4 §:n 2 momentin mukaan sosiaalihuoltoa toteutettaessa on otettava huomioon muun muassa asiakkaan toivomukset, mielipide, etu ja yksilölliset tarpeet.

Saman lain 8 §:n 1 momentin mukaan sosiaalihuoltoa toteutettaessa on ensisijaisesti otettava huomioon asiakkaan toivomukset ja mielipide ja muutoinkin kunnioitettava hänen itsemääräämisoikeuttaan.

Saman pykälän 2 momentin mukaan asiakkaalle on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa palvelujensa suunnitteluun ja toteuttamiseen. Sama koskee hänen sosiaalihuoltoonsa liittyviä muita toimenpiteitä. Asiakasta koskeva asia on käsiteltävä ja ratkaistava siten, että ensisijaisesti otetaan huomioon asiakkaan etu.

Asiakirjoista saadun selvityksen mukaan vuonna 1946 syntynyt A on vaikeasti vammaisen henkilö, joka sairastaa lihasrappeumatautia. Hän istuu pyörätuolissa ja on täysin autettava kaikissa päivittäisissä toiminnoissa. Hänelle on myönnetty vammaispalvelulain mukainen palveluasuminen palveluasumisyksikössä, jossa hänellä on mahdollisuus apuun 24 tuntia vuorokaudessa. A:lle on lisäksi myönnetty henkilökohtainen apu 32 tuntia viikossa vapaa-ajalle. Hänellä on myös mahdollisuus osallistua palveluasumisyksikön päivätoimintaan.

Hallinto-oikeus toteaa, että kunta voi päättää vaikeavammaisen henkilön palveluasumisen järjestämistavasta. Asiakkaan omalle käsitykselle on lähtökohtaisesti annettava merkitystä päätettäessä palveluasumisen järjestämistavasta. Järjestämistavasta päätettäessä on kuitenkin kaikissa tapauksissa otettava huomioon, että palveluasuminen on järjestettävä siten, että valittu tapa vastaa henkilön tavanomaisista elämän toiminnoista suoriutumisen tarpeeseen. Kunnan on näin ollen järjestettävä palveluasuminen henkilökohtaista avustajaa käyttäen, jos henkilö välttämättä tarvitsee näin järjestettyä palveluasumista tavanomaisista elämän toiminnoista suoriutumiseen. Palveluasumisen järjestäminen henkilökohtaista avustajaa käyttäen on kokonaisuudessaan kunnan erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluva palvelu. Vaikeavammaisella henkilöllä ei toisaalta ole subjektiivista oikeutta vaatia palveluasumisen järjestämistä haluamallaan tavalla, ellei kyse ole järjestämistavasta, jota hän välttämättä tarvitsee tavanomaisista elämän toiminnoista suoriutumiseen.

Kun otetaan huomioon A:n avuntarpeesta asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeus katsoo kuten lautakunnan yksilöjaostokin, ettei A:n palveluasumista voida järjestää henkilökohtaista avustajaa käyttäen niin, että se vastaisi riittävällä tavalla A:n yksilöllisiin palvelutarpeisiin. A:lla on lautakunnan lausunnon mukaan ollut myös mahdollisuus valita palveluasuminen toisessa, hänen toiveitaan paremmin vastaavassa palveluasumisyksikössä. Kaupungin on siten katsottava hoitaneen vammaispalvelulain mukaisen erityisen järjestämisvastuunsa palveluasumisen palvelutaloyksikön muodossa ja ottaneen riittävässä määrin huomioon A:n mielipiteen palveluasumisen järjestämistavasta.

Lautakunnan yksilöjaosto on edellä lausutun johdosta voinut hylätä A:n hakemuksen palveluasumisen järjestämisestä henkilökohtaista avustajaa käyttäen omassa asunnossa. Päätöksen muuttamiseen ei ole syytä, joten A:n valitus hylätään.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

A on valituksessaan vaatinut, että sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöjaoston ja hallinto-oikeuden päätökset kumotaan ja palveluasuminen myönnetään omaan kotiin henkilökohtaisena apuna.

A on esittänyt vaatimustensa tueksi muun ohella seuraavaa:

Palveluasuminen tulee järjestää A:n itsemääräämisoikeutta kunnioittavalla tavalla kotiin. Palvelutalossa on ollut ongelmia jo pitkään. A on esimerkiksi joutunut odottamaan pääsyä wc:hen pahimmillaan parikin tuntia. Hoitajat vaihtuvat usein, ja työntekijöitä on palvelutalossa

vähemmän kuin ennen. A:lle on parempi, että henkilökohtainen avustaja olisi paikalla koko ajan ja avustajana olisi hänelle tuttu henkilö. Jatkuva uusien hoitajien neuvominen on henkisesti raskasta.

Asiassa on lisäksi muun ohella otettava huomioon, että Vaasan kaupunki on järjestänyt monelle vammaiselle työnantajalle akuuttia sijaishoitoa. Näin ollen A:n avun tarve olisi turvattu myös silloin, jos avustaja sairastuisi yllättäen.

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan yksilöjaosto on antanut selityksen.

A on antanut vastaselityksen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.

Perustelut

Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Kari Kuusiniemi
oikeusneuvos

Riitta Mutikainen
oikeusneuvos

Kari Tornikoski
oikeusneuvos

Antti Pekkala (t)
oikeusneuvos

Leena Romppainen
oikeusneuvos

Anna Heikkilä
Asian esittelijä, oikeussihteeri

Jakelu

Päätös

A, maksutta

Jäljennös

Vaasan hallinto-oikeus

Vaasan sosiaali- ja terveyslautakunnan yksilöjaosto